

УДК 372.8:371.333

Чугай Людмила Віталіївна,

директор гімназії № 9, м. Мелітополь, Запорізька обл.

ВЕБ-КВЕСТ НА УРОКАХ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

У статті висвітлюється досвід активного «занурення» старшокласників у інформаційно-комунікативне середовище в процесі вивчення шкільного курсу «Художня культура». Автор статті розглядає інформаційно-комп'ютерні технології, що відкривають учням можливості використання інтернет-ресурсів, перетворення текстового матеріалу в графічний, накопичення ілюстративного ряду та музичних фрагментів у процесі участі у веб-квестах. Наведено визначення веб-квесту як форми навчання, що передбачає виконання учнями проблемного завдання з елементами рольової гри, для якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету, а також – приклад веб-квесту з дев'ятикласниками на уроці художньої культури на тему «Тарас Шевченко – поет і художник».

Ключові слова: інформаційно-комп'ютерні технології, веб-квест, Інтернет, художня культура.

Викладання курсів «Художня культура» (9-й кл.), «Художня культура України» (10-й кл.), «Зарубіжна художня культура» (11-й кл.), що входять до складової інваріантної частини базового навчального плану в загальноосвітніх навчальних закладах, потребує якісного навчально-методичного забезпечення.

Методика викладання художньої культури у ЗНЗ ґрунтовно розроблялась українськими дослідниками Л. Кондрацькою, Л. Масол, Н. Миропольською, О. Щолоковою, Л. Кондратовою та ін. Серед російських педагогів-учених, які спрямовують свої дослідження в контексті методичних питань розробки даної проблеми, слід назвати Л. Рапацьку, Г. Данилову, В. Школяра, Л. Ванюшкіну, Т. Челишеву.

Однак на сьогодні недостатньо дослідженим є застосування інформаційних технологій на уроках худож-

ньої культури. Вищенаведені автори торкаються переважно методичних засад викладання художньої культури в школі, дидактичних основ констру-

ювання змісту культурознавчих курсів, аналізу навчальних програм, досліджують можливості застосування проектно-технології. **Метою нашої статті** є висвітлення окремих аспектів впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі уроків художньої культури.

Як зазначає Н. Кисельова, використання в навчальному процесі ІКТ спрямоване на:

- підвищення мотивації та активності учнів на уроці;
- підготовку до сприйняття художніх творів мистецтва;
- активізацію пізнавальних здібностей учнів, стимулювання особистісного зростання;
- розвиток інформаційних навичок, комунікативно-соціальних та аналітичних компетенцій;
- індивідуалізацію процесу навчання;
- подолання стереотипів традиційного стилю взаємозв'язку між учителем та учнем;
- самоосвіту, самостійне оволодіння знаннями, формування креативних навичок [4, с. 96].

Отже, інформаційні технології дозволяють в умовах класно-урочної системи зробити викладання художньої культури як предмета не тільки змістовним, а й цікавим, захопливим, що важливо для сучасних старшокласників. Діяльність учителя на такому уроці передбачає вміле управління засобами та формами використання ІКТ.

Мал. 1

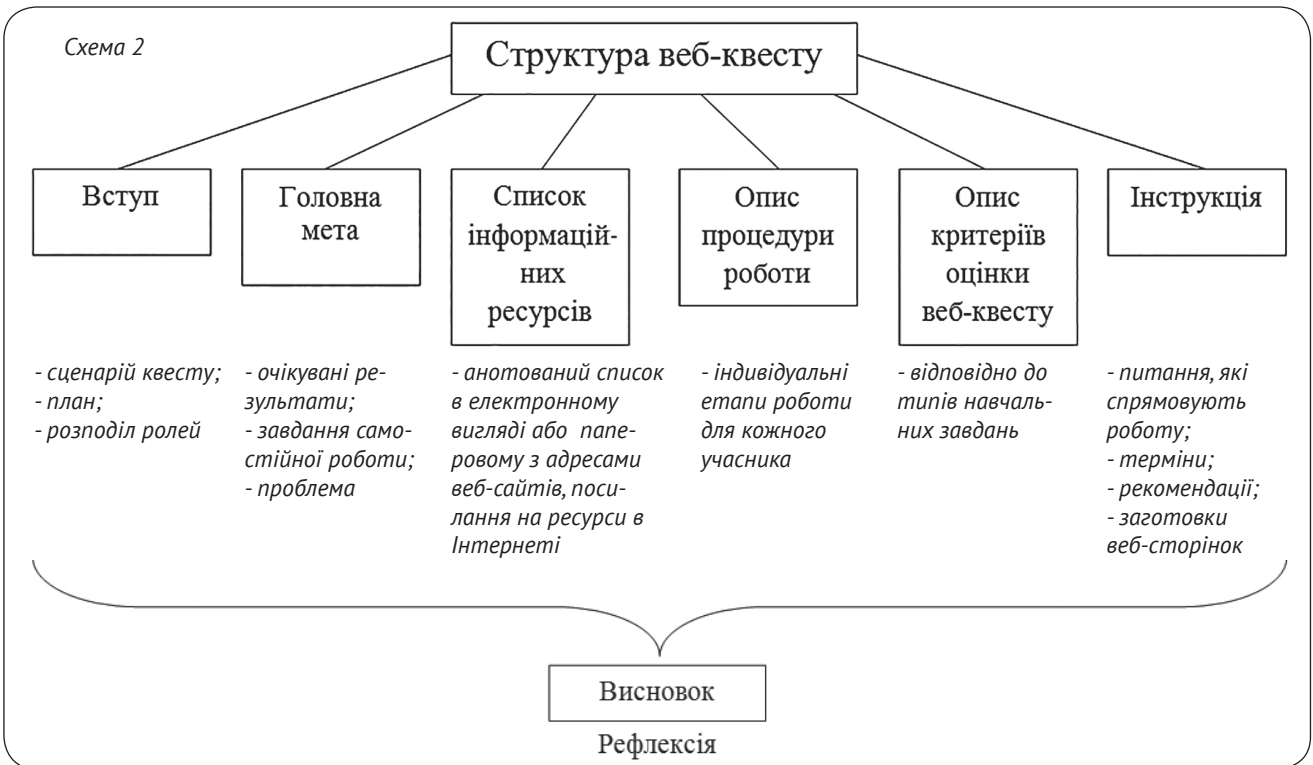
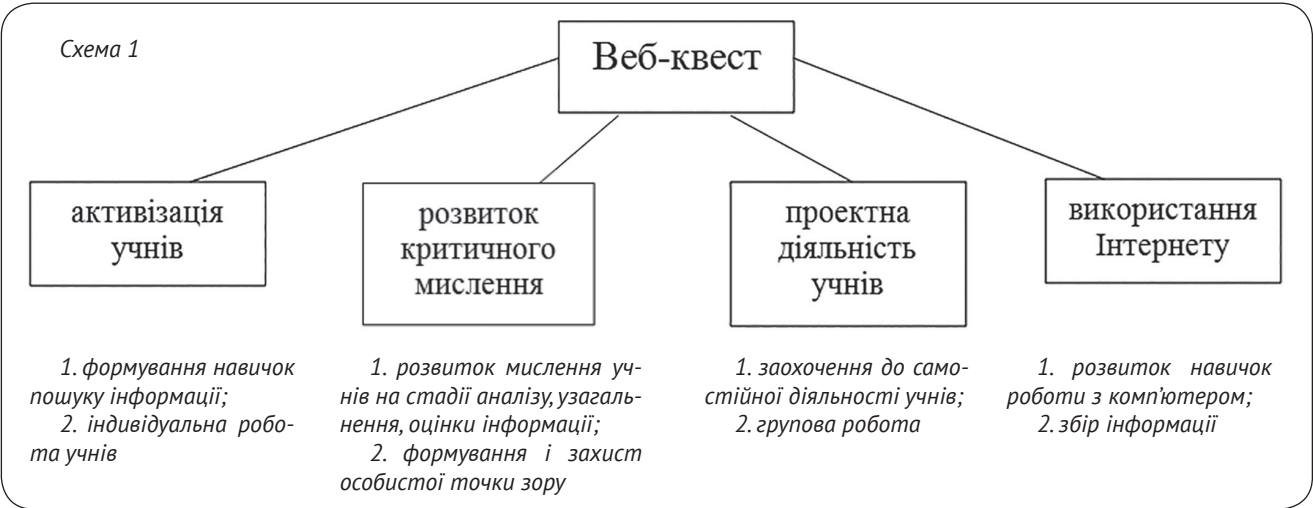
У гімназії № 9 м. Мелітополя в групі художньо-естетичного профілю в 10-му класі на викладання художньої культури передбачено 4 години на тиждень. Вивчення цього предмета здійснюється із систематичним використанням інформаційних комп'ютерних технологій. Аналіз результатів анкетування учнів показав: 95% з них висловили бажання, щоб уроки української художньої куль-

тури з використання ІКТ проводилися частіше, оскільки вони формують позитивне ставлення до предмета, а увага учнів залишається стійкою протягом всього заняття.

ІКТ на уроках ХК – це застосування різних засобів і методів у роботі вчителя (мал. 1)

Організаційно-навчальна діяльність учителя, який запроваджує ІКТ, скла-

дається із загального стратегічного планування використання комп'ютерних засобів та з тактичного тематичного планування, коли і як використовувати комп'ютер на окремих заняттях чи на його етапах. Жорстко вимагати, щоб той чи інший варіант використовувався тільки на певному етапі уроку, не варто. Відповідно до мети та завдань, які вчитель ставить перед собою під час

використання ІКТ, педагог обирає той чи інший прийом, засіб. Серед багатьох ІКТ зупинимося на використанні технології веб-квесту в процесі викладання художньої культури.

Освітній веб-квест (webqest) – це проблемне завдання з елементами рольової гри, для якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету. Розробником веб-квесту як навчального завдання є Берні Додж, професор освітніх технологій Університету Сан-Дієго (USA). Веб-квест – це веб-проект, у якому всі матеріали, з якими працюють учні, є інтернет-джерелами. Розробляються такі веб-квести для максимальної інтеграції Інтернету до навчального предмету на різних етапах освітнього процесу.

Веб-квест є новим засобом використання ІТ-технологій з метою створення уроку, орієнтованого на учнів, які беруть активну участь у навчальному процесі, для заохочення їх до критичної мисленнєвої діяльності. Веб-квест сприяє формуванню навичок пошуку інформації, розвитку мислення на стадії аналізу, узагальнення, оцінювання інформації, розвитку комп'ютерних навичок учнів; збагаченню словникового запасу, заохоченню до самостійної роботи.

В основі веб-квесту лежить індивідуальна та групова робота учнів з вирішення певної проблеми за допомогою інтернет-ресурсів, які запропоновані вчителем. Учні не тільки знаходять інформацію, вони аналізують, узагальнюють, роблять висновки, формують та захищають свою точку зору (Схема 1).

Розглянемо **структуру веб-квесту**, вимоги до окремих його елементів (Схема 2).

Вступ. Опис головних ролей учасників або сценарій квесту, попередній план роботи, огляд всього квесту.

Центральне завдання. Воно має бути зрозумілим, цікавим, відповідати можливостям учнів, включати очікувані результати. Наприклад: серія запитань, проблема або інша діяльність, яка спрямована на переробку та представлення результатів, виходячи з отриманої інформації.

Анотований список інформаційних ресурсів (в електронному або паперовому вигляді посилання на інтернет-ре-

сурси, адреси веб-сайтів за визначеною темою).

Опис процедури роботи для кожного учасника або кожної групи під час самостійного виконання завдань.

Опис критеріїв оцінок веб-квесту. Оцінювання залежить від завдань квесту.

Інструкція. Вона може бути у вигляді запитань із вказівкою терміну виконання або у вигляді загальної концепції з рекомендаціями до роботи з електронними джерелами та заготовки веб-сторінок.

Висновок. У ньому узагальнюється досвід, отриманий учасниками під час виконання самостійної роботи над веб-квестом. Корисно включити на цьому етапі риторичні питання, які стимулюють активність учнів у подальшій діяльності.

Навчальний план веб-квесту включає такі етапи:

1. Оберіть для себе одну з ролей для участі у веб-квесті.
2. Об'єднайтеся в групи.
3. Ознайомтеся із завданням своєї групи.
4. Розподіліть між членами групи завдання для виконання.
5. Робота з інтернет-ресурсами, запропонованими вчителем.

Таким чином, можна зробити висновок, що веб-квест – це творчий процес переробки інформації, який розвиває мислення, дає основу міцних знань у форматі уроку, орієнтованого на розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності учнів, коли більшість інформації отримується через інтернет-ресурси.

ПРИКЛАД ВЕБ-КВЕСТУ

З ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ (9-й клас)

Тема: Тарас Шевченко – поет і художник.

Вступ. Проходження веб-квесту передбачено трьома рівнями, на кожному необхідно об'єднатися в певні групи, обрати ролі, в яких ви будете працювати і разом виконувати завдання. На першому рівні слід звернутися до інтернет-бібліотеки (літературної або музичної) та інтернет-музеїв. На другому рівні пропонується подорож в мережі Інтернет у пошуках цікавої інформації

про Т. Г. Шевченка. На третьому етапі потрібно узагальнити отримані знання та підготувати буклет.

Наш веб-квест присвячено Тарасові Григоровичу Шевченку – національному пророку, провіснику народних сподівань, геніальному поету і художнику. Кожен, хто вивчає творчість Великого Кобзаря, переконується, що вона має світове значення, адже в ній духовний універсалізм національної ідеї розрісся до вселюдської ідеї перемоги добра над злом.

Примітка. Звертайтеся до вчителя, пишть на електронну пошту, якщо будуть виникати запитання.

I ЕТАП

Вивчення всієї палітри творчості Т. Г. Шевченка, яка віддзеркалює живу душу народу.

Ролі

1. Літературознавці.

Мета. Дослідити літературну творчість Т. Шевченка.

Завдання. Т. Шевченко – центральна постать в історії української літератури. Використайте сайти електронної бібліотеки.

Результат. Створити презентацію «Великий Кобзар».

2. Музикознавці.

Мета. Дослідити пісні на слова Т. Шевченка.

Завдання. Підібрати музичний матеріал на слова Т. Шевченка, дізнатися про виконавців пісень.

Результат. Створити музичний альбом.

3. Художники.

Мета. Дослідити художню творчість Т. Шевченка.

Завдання. Підібрати репродукції картин художника. Використайте електронні сайти музеїв.

Результат. Створити художній альбом.

Рефлексія. Скласти синквейн.

Самооцінювання, взаємооцінювання в групах.

II ЕТАП

Подорож у мережі Інтернет у пошуках цікавої інформації про Т. Шевченка, підготовка мультимедійної презентації.

Ролі

I. Історики.

Табл. 1. Критерії оцінювання роботи учнів

Рівень	Розуміння завдання	Виконання завдання	Результат роботи	Творчий підхід
Високий	Робота демонструє точне розуміння завдання	Висновки аргументовані, всі матеріали відповідають темі, цитати підібрані влучно, інформація достовірна	Подається чітко, логічно, точно, відповідно до завдання, структуровано, демонструється критичний аналіз та особиста позиція	Декілька підходів до вирішення проблеми, яскрава індивідуальна точка зору
Достатній	Деякі матеріали не мають стосунку до теми, використано обмежену кількість джерел	Не всі джерела достовірні, частина інформації неточна або не стосується теми	Подається точно, структуровано, цікаво оформлено. Недостатньо виражена власна позиція. Робота подібна до інших	Демонстровано одну точку зору на проблему, здійснено порівняння, але немає висновків
Середній	Матеріали не мають відношення до теми, використовується одне джерело, немає аналізу	Випадкова добірка матеріалів, неточна інформація, відсутня особиста оцінка	Логіка подачі матеріалу відсутня, нецікаво і нечітко подані відповіді на питання.	Інформація просто скопійована, немає критичного погляду на проблему, недостатній зв'язок з темою веб-квесту

Мета. Дослідити історичні події початку XIX ст.

Завдання. З'ясувати протиріччя між суспільством і поетом.

2. Біографи.

Мета. Дослідити біографію Т.Шевченка, виділити головні етапи в житті.

Завдання. Знайти інформацію про життєвий шлях поета.

3. Кінознавці.

Мета. Дослідити тему «Шевченко в кіномистецтві».

Завдання. Знайти інформацію про фільми, присвячені Т.Шевченку. Хто був режисером? Хто виконував роль поета?

4. Журналісти.

Мета. Дослідити пам'ятки культури, пов'язані з іменем Т.Шевченка в Мелітополі.

Завдання. Підібрати інформацію, фотоматеріали про пам'ятки, присвячені Т. Г. Шевченку, у вашому місті чи селі. Використати сайт Мелітопольського краєзнавчого музею, музею МАН.

Результат. Створити відеоролик «Шевченкіана Мелітополя».

Рефлексія.

Самооцінювання та взаємооцінювання в групах.

III ЕТАП. Узагальнюючий

Мета. Узагальнити результати, отримані учнями під час веб-квесту.

Завдання. Захист презентацій, представлення художнього та музичного

альбомів, демонстрація відеоролика.

Результат. Буклет «Наш Тарас».

Перелік інтернет-ресурсів, які підготував учитель для учнів:

- *Творчість Т. Г. Шевченка періоду заслання*
- *doste.ru*Каталог»Образование13.08.12копія
- *Роль творчості Т. Г. Шевченка у становленні української культури*
- *ebk.net.ua/Book/cultural_science...копія*
- *Значення творчості Т. Г. Шевченка*
- *tvoiri.com.ua/znachennya...копія*
- *Шевченко-художник. Публікації у ЗМІ*
- *http://www.shevyivlib.org.ua/shevchenkiana/shevchenko-hudozhnik/774-mitets-na-storinkah-zmi-shevchenko-hudozhnik-publikatsii-u-zmi.html*
- *Т. Г. Шевченко – художник – Refine*
- *refine.org.ua/pageid-3472-1.htmlкопія*
- *Т. Г. Шевченко – художник*
- *br.com.ua/referats/Literatura/...копія*
- *Художник Шевченко. Картини*
- *taras-shevchenko.in.ua/...копія*
- *Т. Г. Шевченко як художник. Картини Шевченка. Зозулечка про Україну*
- *zozule4ka.com/kartynky/105-tg-...копія*
- *Музика на вірші Тараса Шевченка*
- *taras-shevchenko.in.ua/music.htmlкопія*
- *Тарас Шевченко – пісні, біографія. – Українські пісні*
- *pisni.org.ua/persons/30.htmlкопія*
- *Тарас Шевченко (1951) смотреть онлайн кинофильм бесплатно и без...*
- *kinoflms.tv/film/taras-...копія*
- *Тарас Шевченко. Художній фільм*
- *taras-shevchenko.in.ua/kino.htmlкопія*
- *Національний музей Тараса Шевченка*
- *museumshevchenko.org.uaкопія*
- *Музеї Т.Г.Шевченка в Україні та світі*
- *doste.ru*Каталог»Презентации»
- *Шукач | Пам'ятник Т. Г. Шевченку в Мелітополі*
- *shukach.com/ru/node/5835копія*
- *Палац культури імені Т. Г. Шевченка (Мелітополь) – Википедія*

- *ru.wikipedia.org/wiki/Дворец_...копія*
- *Каніе туристичний: Музей Т. Г. Шевченка*
- *kanivtour.com.ua/default/blog/...копія*

Робота учнів у веб-квесті оцінювалась за наступними критеріями (див. табл. 1).

Отже, активне включення учнів до інформаційно-комунікативного середовища в процесі вивчення шкільного курсу «Художня культура» дає позитивні результати: старшокласники розширюють свої можливості роботи з інтернет-ресурсами, набувають досвіду опрацювання різних видів інформації – візуальної, музичної та ін., створюють самостійні творчі продукти.

Залучення старшокласників до такої форми роботи, як веб-квест, сприяє розвитку мислення, дає основу міцних знань у форматі уроку, орієнтованого на розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності учнів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Інтернет-ресурси для учасників і їх родителів <http://www.edu.uar.ru/russian/projects/time-2000/index2006.htm>.

2. Беспалько В. П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия) / Владимир Павлович Беспалько. – Москва : МПСИ ; Воронеж : МОДЭК, 2002. – 352 с. : ил. – (Б-ка педагога-практика).

3. Бондаренко Е. А., Журин А. А., Милютин И. А. Технические средства обучения в современной школе: пособие для учителя и

директора школи / под ред. А. А. Журина. – Москва : ЮНВЕС, 2004.

4. Киселёва Н.В. Информационные технологии на уроках СХК. – Волгоград : Учитель, 2009. – 103 с.

5. Коношенко С.М. Использование информационных технологий в педагогическом процессе [Текст] : учеб.-метод. пособие для педагога / авт.-сост. С. М. Коношенко. – Калининград : Издательство КГУ, 2004. – 39 с.

6. Коношенко С. М. Информационные ресурсы Интернета для учителя [Текст] : практическое пособие / авт.-сост. С. М. Коношенко. – Калининград : Издательство КГУ, 2003. – 31 с.

7. Моисеева М. В., Полот Е. С., Бухаркина М. Ю. и др. Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна / под ред. М. В. Моисеевой. – Москва : Издательский дом «Камерон», 2004. – 216 с.

REFERENCES

1. *Internet resursy dlia uchashchikhsia i ikh roditelei* [Internet resources for uchaschyhsya s parents and]. Retrieved from <http://www.edu.uar.ru/russian/projects/time-2000/index2006.htm>.

2. Bespalko, V. P. (2002). *Obrazovanie i obuchenie s uchastiem kompyutera (pedagogika tretogo tyisyacheletiya)* [Education and learning through computers (pedagogics of the Third Era)]. Moskva: MPSI ; Voronezh : MODEK.

3. Bondarenko E. A., Zhurin A. A., & Milyutina I. A. (2004). *Tekhnicheskie sredstva obucheniya v sovremennoy shkole: posobie dlya uchitelya i direktora shkoly* [Technical means of learning in modern school]. Moskva : YuNVES.

4. Kiseylova, N. V. (2009). *Informatsionnyie tehnologii na urokah MHK* [Information technology at SCK lessons]. Volgograd : Uchitel.

5. Koniushenko, S. M. (2004). *Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u pedahohichnomu protsesi* [Usage of information technology in the educational process]. Kalininhrad: Vydavnytstvo KHU.

6. Konyushenko, S. M. (2003). *Informatsionnyie resursy Interneta dlya uchitelya* [Information resources of Internet for teachers]. Kaliningrad : Izdatelstvo KGU.

7. Moiseeva, M. V. (2004). *Internet-obuchenie: tehnologii pedagogicheskogo dizayna* [Online learning: Teaching design technology]. Moskva : Izdatelskiy dom «Kameron».

Стаття надійшла до редакції 23.03.2016 р.

УДК 378.096

Парфентьева Ирина Петровна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва та соціальної роботи Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського

ЗЛІТ ПОНАД ПІВСТОЛІТТЯ

Понад півстоліття тому, у 1964 р. в Миколаївському педагогічному інституті (нині – Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського) було відкрито музично-педагогічне відділення. Біля джерел мистецької освіти стояли Н. Г. Западінська, Л. М. Воротнікова, Л. К. Соловйова, Б. А. Авраменко, С. М. Авраменко, Є. В. Петрова, В. П. Устименко, С. С. Ісайченко, А. А. Яценко, Л. Г. Яценко, В. А. Кучеренко та ін. Першим завідувачем кафедри музики і співів став О. П. Трошин – досвідчений хормейстер, під керівництвом якого хор студентів у 1970 р. здобув перемогу на Республіканському конкурсі і був нагороджений «Золотою медаллю». Вагомий внесок у розвиток музично-педагогічної справи на першому етапі роботи кафедри зробили молоді викладачі – випускники цього ж вишу (Ф. Я. Улицька, Є. С. Федотов, З. С. Курішко, А. А. Задоян, О. А. і Л. С. Шпачинські).

У 1969 р. засновано музично-педагогічний факультет. Це період утвердження позитивного соціально-культурного іміджу спеціальності «Музичне мистецтво» в Миколаєві та області, цьому сприяла виконавська діяльність творчих колективів: створений викладачем А. О. Крестьянниковою хор хлопчиків педагогічної практики виокремився в музично-хорову студію, першу в системі педагогічних вишів України; дитячий колектив «Веселка» під керівництвом Д. О. Пільгуя (згодом – заслуженого діяча культури України, доцента) за стислий термін став провідним

у місті Миколаєві та області; жіночий студентський хор кафедри здобував призові місця на фестивалях та конкурсах різного рівня, отримав почесне звання «Народний», брав участь у творчих зустрічах з Ю. Чичковим, І. Шамо, А. Штогаренком, В. Шаїнським та ін. У 1970-ті рр. до складу кафедри увійшов В. П. Устименко – хормейстер, всебічно розвинена особистість (мав художню освіту, чудово малював), викладав теоретичні дисципліни, виступав як соліст-вокаліст. Завдяки його зусиллям студентський хор кафедри опанував «Патетичну ораторію» Г. Свиридова.

У 1984–1990 рр. настав період експериментального поєднання двох гілок освіти в одній спеціальності «Вчитель початкових класів та музики». Новостворений факультет очолив В. Ф. Іванов. Активізувався процес науково-дослідної діяльності викладачів, поєднаний з творчо-виховною і музично-естетичною роботою. Відбуваються щорічні постановки дитячих оперних спектаклів (керівник – С. М. Авраменко), виступи студентських та шкільних ансамблів гри на музичних інструментах (керівник Н. І. Плєшкова). На громадських засадах функціонує духовий оркестр студентів (керівник Б. А. Авраменко). Яскравою формою позааудиторної роботи зі студентами й молодими випускниками є «Художня вітальня» (керівник – А. Ф. Митрофанова). Впровадженню інноваційних форм музично-естетичного виховання в ЗНЗ Миколаєва та області, а саме – методики Д. Б. Кабалецького в межах всеосяжного експерименту під керівництвом